

กฎหมาย

และอำนาจหน้าที่ของ อปท.

โดย

ประวิทย์ เป็รื่องการ

น.บ., ร.ม., Ph.D.

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ อปท.

๑. กฎหมายรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐

- มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวผู้ใดจะแบ่งแยกมิได้
- มาตรา ๒๔๙-๒๕๓ (หมวด ๑๔) ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. ๒๕๔๒

- คณะกรรมการกระจายอำนาจฯ
- การจัดระบบการบริการสาธารณะ
- การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากร
- แผนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท.

๓. พ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ๒๕๔๒

๔. พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒๕๔๐

๕. พ.ร.บ.เทศบาล ๒๔๙๖

๖. พ.ร.บ.สภาตำบลและ อบต.๒๕๓๗

๗. พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา ๒๕๔๒
๘. พ.ร.บ.ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ๒๕๔๒
๙. พ.ร.บ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ๒๕๔๒
๑๐. พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ๒๕๖๑
๑๑. พ.ร.บ.ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ๒๕๖๑
๑๒. พ.ร.บ.ว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ๒๕๔๒
๑๓. พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ๒๕๓๙
๑๔. พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ ๒๕๔๐
๑๕. พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๒๕๓๙
๑๖. พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ ๒๕๔๕
๑๗. พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร ๒๕๒๒
๑๘. พ.ร.บ.การผังเมือง ๒๕๑๘
๑๙. พ.ร.บ.การขุดดินและถมดิน ๒๕๔๓
๒๐. พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ๒๕๖๒

๒๑. พ.ร.บ.ภาษีป้าย ๒๕๑๐
๒๒. พ.ร.บ.การสาธารณสุข ๒๕๓๕
๒๓. พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ๒๕๓๕
๒๔. พ.ร.บ.อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของราชการ ๒๕๕๘
๒๕. พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ๒๕๔๖
๒๖. พ.ร.ฎ.ว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน ๒๕๓๕
๒๗. กฎกระทรวง ระเบียบกระทรวง ประกาศกระทรวง ที่ออกตามกฎหมายข้างต้น
๒๘. ระเบียบ มท.ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น ๒๕๔๗
๒๙. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริหารงานบุคคล ๒๕๕๘
๓๐. กฎกระทรวง การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งใน อปท. ๒๕๖๓

ฯลฯ

กระทรวงต่าง ๆ ที่มีกฎหมายเกี่ยวข้องกับ อปท.

๑. สำนักนายกรัฐมนตรี (งานสารบรรณ ฯลฯ)
๒. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ส่งเสริมการท่องเที่ยว/สนามกีฬา ฯลฯ)
๓. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (เบี้ยยังชีพ/สงเคราะห์มารดาและเด็ก ฯลฯ)
๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (โรคพืชสุนัขบ้า/ส่งเสริมการปลูกพืช/สหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ)
๕. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รักษาสิ่งแวดล้อม/ขยะ ฯลฯ)
๖. กระทรวงคมนาคม (ให้มีทางบก-ทางน้ำ/เจ้าพนักงานจราจร ฯลฯ)
๗. กระทรวงมหาดไทย (รักษาความสงบเรียบร้อย/ทะเบียนราษฎร/ที่สาธารณะ/ผังเมือง/OTOP ฯลฯ)
๘. กระทรวงพาณิชย์ (เทศพาณิชย์/ตลาดสด ฯลฯ)
๙. กระทรวงวัฒนธรรม (บำรุงศิลปะ จารีต ประเพณี วัฒนธรรม/การศาสนา ฯลฯ)
๑๐. กระทรวงยุติธรรม (การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท/อนุญาตตุลาการ ฯลฯ)
๑๑. กระทรวงศึกษาธิการ (โรงเรียน/เงินกู้ กยศ.)
๑๒. กระทรวงสาธารณสุข (โรงพยาบาล/สาธารณสุขปการ ฯลฯ)

อำนาจหน้าที่ของ อบท.

๑. อบจ. (ตาม พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๕)

๑. ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งกฎหมาย

๒. ทำแผนพัฒนา อบจ. และประสานแผนพัฒนาจังหวัด

๓. สนับสนุน อบท.อื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

๔. ประสานและให้ความร่วมมือกับสภา อบต. และ อบท.อื่น

๕. แบ่งสรรเงินตามกฎหมายแก่สภาตำบล และ อบท.อื่น

๖. อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามกฎหมาย อบจ.๒๔๙๘ เฉพาะในเขตสภาตำบล

๗. ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการจราจรและรักษาความสงบเรียบร้อย

๘. คຸ້มครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

๑๐. จัดการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา การดูแลพัฒนาเด็กเล็ก

๑๑. ร่วมดำเนินกิจกรรมกับ อบท.อื่น ตามกฎกระทรวง

๑๒. กิจการตามกฎหมายอื่นที่กำหนด

๑๓. หน้าที่อื่นใดซึ่งราชการส่วนกลาง/ภูมิภาค อาจมอบให้ ตามกฎกระทรวง

๒. เทศบาล

(ตาม พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ.๒๕๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติม)

๒.๑ มาตรา ๕๐ เทศบาลตำบล

๑. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
๒. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
๓. รักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะ กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
๔. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
๕. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
๖. จัดการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา การฝึกอบรม ปชช. ดูแลพัฒนาเด็กเล็ก
๗. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
๘. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
๙. หน้าที่อื่นตามกฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขประชาชน คำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการทำแผนพัฒนา
งบประมาณ จัดซื้อจัดจ้าง ตรวจสอบ ประเมินผล และเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๕๑ เทศบาลตำบลอาจทำได้

๑. ให้น้ำสะอาดหรือการประปา
๒. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
๓. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม
๔. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
๕. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๖. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
๗. ให้มีและบำรุงรักษาการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๘. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
๙. เทศพาณิชย์

๒.๒ มาตรา ๕๓ เทศบาลเมือง (เพิ่มเติมจากเทศบาลตำบล)

๑. ให้น้ำสะอาดหรือการประปา
๒. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
๓. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
๔. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
๕. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ
๖. ให้มีและบำรุงรักษาการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๗. ให้มีโรงรับจำนำ หรือสินเชื่อท้องถิ่น
๘. จัดระเบียบจราจร หรือร่วมมือหน่วยอื่นในการปฏิบัติหน้าที่จราจร

มาตรา ๕๔ เทศบาลเมืองอาจทำได้

๑. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
๒. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
๓. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๔. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
๕. ให้มีและบำรุงรักษาโรงพยาบาล
๖. ให้มีสาธารณูปการ
๗. จัดกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
๘. จัดตั้งและบำรุงรักษาโรงเรียนอาชีวศึกษา
๙. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
๑๐. ให้มีและบำรุงรักษาสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
๑๑. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
๑๒. เทศพาณิชย์

๒.๓ มาตรา ๕๖ เทศบาลนคร (เพิ่มเติมจากเทศบาลตำบล/เมือง)

๑. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
 ๒. กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
 ๓. ควบคุมสุขลักษณะอนามัยโรงอาหาร มหรสพ และสถานบริการอื่น
 ๔. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
 ๕. จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
 ๖. วางผังเมือง และควบคุมการก่อสร้าง
 ๗. ส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
- อาจทำกิจการใด ๆ ในเขตเช่นเดียวกับเทศบาลเมือง

- เทศบาลอาจทำการนอกเขต เมื่อ
 - (๑) การนั้นจำเป็นต้องทำและเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่
 - (๒) ได้รับความยินยอมจากทุกสภาที่เกี่ยวข้อง และ
 - (๓) ได้รับอนุมัติจาก รมว.มท.
- เทศบาลอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่น โดยก่อตั้งหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เมื่อ
 - (๑) มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค
 - (๒) เทศบาลต้องถือหุ้นเกินกว่า ๕๐ % ของทุนจดทะเบียน กรณีมีหลาย อปท.ให้นับรวมกัน
(กรณีไม่มีเอกชนถือหุ้นด้วย ไม่ใช่บังคับทั้ง ๒ ข้อ)
 - (๓) ได้รับอนุมัติจาก รมว.มท.
- การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นต้องได้รับอนุมัติจาก รมว.มท.
- กิจการใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่ ๒ แห่งขึ้นไป จะรวมกันเป็นสหการก็ได้
- สหการเป็นทบวงการเมือง ตราและยุบโดย พรฎ. มีคณะกรรมการบริหาร

๓. เมืองพัทยา (ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.๒๕๔๐ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๒)

๑. รักษาความสงบเรียบร้อย

๒. ส่งเสริม รักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

๓. คຸ້ມครอง ดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

๔. วางผังเมืองและควบคุมการก่อสร้าง

๕. จัดการที่อยู่อาศัย และปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

๖. จัดการจราจร/ส่งเสริม สนับสนุนสถานีตำรวจ และหน่วยอื่นในการรักษาความสงบและจราจร

๗. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย

๘. กำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และบำบัดน้ำเสีย

๙. จัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

๑๐. จัดการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ

๑๑. ควบคุมอนามัย และความปลอดภัยร้านอาหาร โรงแรมที่พัก และสถานบริการ

๑๒. ควบคุม ส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

๑๓. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

๑๔. อำนวยการอื่นตามที่กำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือเมืองพัทยา

๔. อบต.

(ตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม)

มาตรา ๖๗

๑. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
๒. รักษาความสะอาด กำจัดขยะมูลฝอย
๓. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
๔. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๕. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๖. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
๗. คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี
๙. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา ๖๘ หน้าที่อื่นที่ อบต.อาจทำได้

๑. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
๒. ให้มีและบำรุงรักษาการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๓. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
๔. ให้มีและบำรุงรักษาที่ประชุม กีฬา พักผ่อน สวนสาธารณะ
๕. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
๖. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
๗. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
๘. คุ้มครองดูแลทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
๙. หาประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
๑๐. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
๑๑. กิจการพาณิชย์
๑๒. การท่องเที่ยว
๑๓. การผังเมือง

๕. อำนาจหน้าที่เหมือนกันในเขตตนของ อบจ./เทศบาล/
เมืองพัทยา/อบต. ได้แก่

“การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น”

ขอบคุณครับ..

